

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2018-2021

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vlastimil Krejčí

**Ústavněprávní aspekty restrikce lidských práv v průběhu
živelních pohrom**

Praha 2021

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Víšek, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2018-2021

BACHELOR THESIS

Vlastimil Krejčí

**Constitutional aspects of the restriction of human rights
during natural disasters**

Prague 2021

Bachelor Thesis Work Supervisor: Mgr. Jiri Visek, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 10. 02. 2021

.....

Jméno a příjmení

Poděkování

Tímto děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jiřímu Víškovi, Ph. D. za cenné rady a připomínky týkající se zpracování bakalářské práce. Dále děkuji mé rodině a všem blízkým, kteří mne podporovali po celou dobu studia na vysoké škole.

ANOTACE

Cílem této práce je, jak už je patrné z názvu, podrobněji popsat dopady omezení lidských práv v průběhu živelných katastrof. V úvodu práce jsou podrobněji vysvětleny pojmy, které se vztahují k obsahu bakalářské práce. Nejdříve jsou, ze zákonů o krizovém řízení a o integrovaném záchranném systému, vymezeny pojmy jako jsou mimořádná událost, krizová situace a jejich vyhlášené krizové stavy. Dále se práce zabývá vymezením lidských práv z pohledu Listiny základních práv a svobod České republiky či dimenze ochrany v rámci Rady Evropy. Jako je Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a Evropská sociální charta. Další část se věnuje rozebráním největších živelných pohrom na území České republiky za poslední čtvrt století. Zde se práce věnuje i činnostem jednotlivých složek integrovaného záchranného systému v průběhu dané mimořádné události. Největší pozornost je přikládána povodním v letech 1997 a 2002. Následující kapitola se věnuje právům a povinnostem občanů v kontextu krizového řízení. Zde jsou popsány povinnosti a omezení práv fyzické osoby v době vyhlášení krizového stavu. Poslední kapitola práce se zabývá systémem zabezpečení ochrany před povodněmi na úrovni obce.

Klíčová slova

Mimořádná událost, krizová situace, krizové stavy, integrovaný záchranný systém, živelná pohroma, Listina základních práv a svobod, systém ochrany základních práv a svobod.

ANNOTATION

The aim of this thesis is, as can be seen from the title, to describe in more detail the impacts of human rights restrictions during natural disasters. In the introduction, the concepts related to the content of the bachelor thesis are explained in more detail. First of all, the concepts of crisis management and the integrated rescue system define the concepts of extraordinary events, crisis situations and their declared crisis situations. Furthermore, the thesis deals with the definition of human rights from the point of view of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms. The individual dimensions of protection within the Council of Europe. Such as the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the European Social Charter. Another part deals with the dismantling of the largest natural disasters in the Czech Republic during the last quarter of a century. Here the work is devoted to activities of individual components during the extraordinary event. Where the greatest attention is attributed to floods in 1997 and 2002. The following chapter deals with the rights and obligations of citizens in crisis management. Here there are described the duties and limitations of the rights of a natural person at the time of the declaration of the crisis. The last chapter of the thesis deals with the flood protection system.

Key words

Emergency, Crisis Situation, Integrated Rescue System, Natural Disaster, Charter of Fundamental Rights and Freedoms, System of Fundamental Rights and Freedoms.

OBSAH

Úvod	9
1. Základní pojmy: Vymezení mimořádných událostí a krizových situací	11
1.1. Mimořádná událost	12
1.2. Druhy mimořádných událostí	13
1.2.1. Mimořádné události vyvolané přírodními vlivy.....	13
1.2.2. Mimořádné události vyvolané činností člověka.....	14
1.3. Krizová situace	15
1.4. Krizové stavy.....	16
1.4.1. Stav nebezpečí.....	17
1.4.2. Nouzový stav.....	17
1.4.3. Stav ohrožení státu.....	18
1.4.4. Válečný stav	18
1.5. Orgány krizové řízení.....	19
1.6. Rozdíl mezi mimořádnou událostí a krizovou situací.....	21
1.7. Integrovaný záchranný systém (IZS)	22
2. Vymezení lidských práv z pohledu Listiny základních práv a svobod ČR	25
2.1. Subjekty základních práv	26
2.1.1. Fyzické osoby.....	26
2.1.2. Právnícké osoby.....	26
2.1.3. Stát a orgány veřejné moci.....	27
2.2. Listina základních práv a svobod.....	27
2.3. Ochrana základních práv na vnitrostátní úrovni.....	28
3. Rozebrání největších živelných pohrom v ČR za posledních 25 let	29
3.1. Povodně	29
3.1.1. Povodeň na Moravě v roce 1997.....	30

3.1.2. Povodeň v roce 2002	34
3.2. Tornádo 39	
3.2.1. Tornádo v Litovli.....	40
3.3. Orkán 42	
3.3.1. Orkán Kyrill v lednu v roce 2007.....	42
3.4. Svahové pochody.....	45
3.4.1. Řícení skal v Hřensku – stav nebezpečí v roce 2002	46
4. Práva a povinnosti občanů v kontextu krizového řízení	48
5. Systém zabezpečení ochrany před povodněmi na stupni obec.....	50
Závěr.....	53
Seznam použitých zkratk	54
Seznam použitých zdrojů	55

ÚVOD

Problematika omezování základních lidských práv a svobod nemusí být v této bakalářské práci nutně spojována s živelnými pohromami, nýbrž s významem krizových stavů jako takových. Což je zřetelně vidět i v rámci recentní pandemie COVID-19. Z podstaty krizových stavů jako takových, lze jednoznačně konstatovat, že se jedná o situace, které nastávají zpravidla, nikoliv ovšem výlučně, nezávisle na lidské vůli a hrozí při nich újma na životech či zdraví osob, majetku a případně životním prostředí. V tomto smyslu sehrávají lidská práva a základní svobody dvojí úlohu. Za prvé se vyžaduje od státu, respektive orgánů veřejné moci, aby zakročily k odvrácení případného ohrožení chráněných hodnot. Mezi ně patří právě život a zdraví, dále pak majetek. V širším pojetí pak mezi tyto hodnoty patří také zájem na ochraně a udržení veřejného pořádku, který je předpokladem pro efektivní ochranu chráněných hodnot. Mezi takové hodnoty patří i životní prostředí, které představuje tzv. čtvrtou generaci lidských práv, stejně je tomu s ochranou osobních údajů či právem na svobodný přístup k informacím. Za druhé představují lidská práva a svobody určitá omezení pro případné zásahy ze strany orgánů veřejné moci, neboť stanoví limity, které musí státní moc dodržovat a respektovat.

V předložené bakalářské práci byly použity metody obsahové analýzy odborné literatury, která řeší danou problematiku, včetně internetových zdrojů. Byly uplatněny statistické metody, které zpřehledňují zkoumanou problematiku. V poslední řadě byly využity empirické kognitivní metody, syntéza, zevšeobecňování zkušeností a metoda komparace a extrapolace při zkoumání trendů a zkvalitnění řešení krizových situací.

Teoretická východiska práce spočívají ve zhodnocení lidských práv a jejich kategorizaci z pohledu vnitrostátní právní úpravy s hlavním akcentem na Listinu základních práv a svobod a navazující právní úpravu, která specifikuje jednotlivé články uvedené v Listině. Další teoretická vymezení spočívají ve zmapování kategorií živelných pohrom, se kterými se nejčastěji na území České republiky setkáváme. Hlavní bude kladen na povodně, tornáda a orkány. Především povodně jsou stěžejní, protože se v českých podmínkách objevují nejčastěji. Stranou nezůstane ani problematika vyhlášení krizových stavů, které usnadňují zasahujícím složkám jejich práci v mnohdy nelehkých podmínkách. Na základě krizových stavů jsou omezována základní lidská práva a svobody.

Cílem práce je předložit ucelený rejstřík nástrojů, které nám umožňují vstupovat do individuálních a kolektivních práv.

1 ZÁKLADNÍ POJMY: VYMEZENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ A KRIZOVÝCH SITUACÍ

Česká republika je nezávislý, suverénní, demokratický právní stát, který si zakládá na uznávání práv a svobod člověka. Všechny uvedené práva ochraňuje jeden ze základních zákonů a to ústava České Republiky. Ústava České republiky definuje právní existenci státu a tím udává pravidla výkonné státní moci, která pak zaručí občanům České republiky základní lidská práva.¹

V České republice nám hlavní práva občanů zaručuje ústavní dokument a to Listina základních práv a svobod (LZPS). LZPS udává práva všem lidským bytostem a to jak filozoficky, tak i s ohledem na historický kontext. Základní lidská práva a svobody obsažená v LZPS definují vztahy mezi občany a státem. Odvolávat se na tyto práva může prakticky každý občan. Jen určitá práva a svobody jsou spojená se státním občanstvím². Principy právního státu jsou obsažené v obsahu listiny. Ukládá možnosti zásahu státní moci do svobod jednotlivce a to jedině při vyhlášení mimořádné události a to v mezích zákona. Pro lidská práva a svobody platí nezadatelnost, nezcizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost. Všechny jsou pod ochranou soudní moci.

Jednou z hlavních povinností státu je zajišťování svrchovanosti a územní celistvosti, ochraňování jak demokratických základů, tak i ochranu životů, zdraví a majetku svých obyvatel. Tyto právní ochrany zajišťuje ústavní zákon č. 110/1998 Sb.,³ zabývající se bezpečností České republiky. Dle tohoto ústavního zákona zajišťují bezpečnost v České republice ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní a záchranné sbory a havarijní služby. Podílení se a zajištění bezpečnosti státu spadá pod orgány státních a územních samosprávních celků, právnických a fyzických osob. V následujících kapitolách se budeme hlouběji zabývat krizovými situacemi a mimořádnými událostmi a to z pohledu podmínek, při kterých se vyhláší krizový stav a krizové situace.

¹ FILIP J., Ústavní právo České republiky 1; str. 94

² PALÚŠ I., Listina základních práv a svobod jako právní dokument, str. 391-398.

³ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky; čl. 1; odst. 1.

1.1 Mimořádná událost

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému definuje mimořádnou událost jako „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“.⁴

Může se ještě uvést, že mimořádná událost je „nenadálý částečně nebo zcela neovládaný, časově a prostorově ohraničený děj, který vznikl v souvislosti s provozem technických zařízení, působením živelních pohrom, neopatrným zacházením s nebezpečnými látkami nebo v souvislosti s epidemiemi a dalšími negativními vlivy“.⁵

Dalo by se uvést, že se jedná o náhlou a závažnou událost, která způsobí narušení lidských činností a nabežování probíhajících systémových dějů. Může mít důsledek na bezpečnost a jejich existenci.

Mimořádné události rozdělujeme na dvě hlavní skupiny:

- a) mimořádné události vyvolané přírodními jevy
- b) mimořádné události vyvolané lidskou činností, přičiněním

Více se jimi budeme zabývat v samostatné podkapitole s názvem: Druhy mimořádných událostí.

Dalším rozdělení mimořádných událostí, se kterým se můžeme setkat, je rozdělení na tři základní úrovně podle jejich závažnosti a způsobu řešení:

a) **mimořádné události místního charakteru**

Jde o mimořádné události lokálního rozsahu. Tyto lokální události neohrožují větší počet obyvatel ani větší materiální hodnoty. Jedná se například o lokální povodně, havárie dopravních prostředků, lokální požáry, místní kriminalita, běžné chřipkové epidemie, mezilidské konflikty lokálního charakteru apod. Opatření proti událostem lokálního charakteru jsou hlavně v pravomoci místních orgánů veřejné správy a příslušných místních záchranných a bezpečnostních složek.

⁴ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému; § 2, písm. b.

⁵ Záchraný kruh. Co jsou to mimořádné události? [cit. 2021-01-02]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>

b) závažné mimořádné události;

Jde o mimořádné události středně velkého rozsahu. Při jejich řešení je zapojen velký počet subjektů veřejné správy. Územní orgány krizového řízení se podílejí na přípravě a realizace mimořádných opatření a jejich propojení s jednotlivými úřady a bezpečnostními složkami

c) nejzávažnější mimořádné události;

jde o mimořádné události velkého rozsahu. Při jejich řešení nestačí výše uvedené prostředky a mimořádná opatření. Je nutné zavést krizová opatření a to i se zásahem do práv a svobod fyzických a právnických osob. Rozdíly a definicemi mimořádné a krizové situací se budeme podrobněji zabývat v dalších podkapitolách a to i s rozбором jednotlivých krizových stavů⁶

1.2 Druhy mimořádných událostí

Druhy mimořádných opatření dělíme na dvě základní skupiny. Naturogenní - zde jde o mimořádné události vyvolané přírodními vlivy a antropogenní - zde jde o mimořádné události vyvolané činností člověka.

1.2.1 Mimořádné události vyvolané přírodními vlivy

a) Abiotické mimořádné události – způsobené neživou přírodou:

- povodně a záplavy;
- požáry způsobené přírodními vlivy;
- vichřice;
- zemské sesuvy;
- kosmické záření, únik radonu;
- dlouhodobá sucha;
- zemětřesení;

⁶ BAŤKOVÁ M.; Druhy příklady mimořádných událostí a zabezpečení ochrany obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události; str. 11-18.

- sopečná činnost;
- silné mrazy a vznik námraz;
- sněhové kalamity;
- krupobití apod.

b) Biotické mimořádné události – způsobené živou přírodou:

- epifylie (rozsáhlá nákaza rostlin);
- epizootie (rozsáhlá nákaza zvířat);
- epidemie (velká nákaza lidí);
- parazité (sarančata);
- rychlé vymírání druhů apod.⁷

1.2.2 Mimořádné události vyvolané činností člověka

a) Technogenní mimořádné události – provozní havárie a havárie spojené s infrastrukturou:

- radiální havárie velkého rozsahu;
- technologické havárie spojené s únikem nebezpečných látek;
- rozsáhlé ropné havárie;
- rozsáhlé dopravní havárie;
- mechanické a statické poruchy staveb a zařízení apod.

b) Sociogenní mimořádné události vnitřní – vnitrostátní společenské, sociální a ekonomické negativní jevy:

- narušení finančního a devizového hospodářství státu;
- narušení dodávek ropy a ropných produktů;

⁷ Základní rozdělení mimořádných událostí. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z [www: http://www.hrdeckralove.org/urad/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti](http://www.hrdeckralove.org/urad/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti)

- narušení dodávek elektrické energie, plynu a tepla;
- narušení dodávek potravin;
- narušení dodávek pitné vody;
- narušení dodávek léčiv a zdravotnického materiálu;
- totální zhroucení ekonomiky státu;
- hrozba teroristických akcí, aktivity vnitřního a mezinárodního zločinu a terorismu apod.

c) Sociogenní mimořádné události vnější – vojenské mimořádné události:

- násilné akce subjektů cizí moci spojené s použitím vojenských sil a prostředků na území, ke kterému jsou plněny spojenecké závazky, nebo je poskytována mezinárodní humanitární pomoc;
- vnější vojenské napadení státu nebo jeho spojenců;
- rozsáhlé ekologické havárie, přesahující hranice států;
- politický nátlak apod.

d) Agrogenní mimořádné události:

- eroze půdy;
- splavování půd do vodních toků apod.⁸

1.3 Krizová situace

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení popisuje krizovou situaci jako: „mimořádná událost, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu“.⁹

Jde o mimořádnou situaci, během níž je bezprostředně ohrožena svrchovanost a územní celistvost státu, demokratické zásady, hospodářství státu, životy a zdraví obyvatel, jejich majetky, státní systémy, životní prostředí. Nesmí být ohrožené ani plnění mezinárodních

⁸ Základní rozdělení mimořádných událostí. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z [www: http://www.hrdeckralove.org/urad/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti](http://www.hrdeckralove.org/urad/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti)

⁹ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení; § 2, písm. b.

závazků. Uvedené ohrožení není možné omezit nebo jím zabránit činností správních úřadů, orgánů územní samosprávy, ozbrojených sil, záchranných sborů nebo jiných havarijních složek.¹⁰

1.4 Krizové stavy

„Krizový stav se vyhláší v případě vzniklých krizových situací (mimořádných událostí, které ohrožují ve značném rozsahu životy, zdraví, majetek a životní prostředí).“¹¹

K jejich vyhlášení dochází v situacích, při nichž není možné zvládat mimořádné události běžnými postupy. Dalším důvodem k jejich vyhlášení může být potřeba na rychlejší postup, pro likvidaci následku mimořádné situace. Vyhlásit krizový stav lze pouze za použití článku 43 odstavce 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb.¹² (Ústava České republiky) a čl. 5, 6 a 7 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.¹³ A také zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů. Úplný přehled je uveden v tabulce číslo 1.

V období vyhlášení krizových stavů, může docházet k omezení některých práv.¹⁴ V níže uvedené tabulce jsou přehledně uvedeny jednotlivé krizové stavy, orgán, který je vyhláší a jaké území může být jednotlivým krizovým stavem zasáhnuto a doba po níž může trvat.

¹⁰ Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje [cit. 2020-12-03]. Dostupné z [www: http://www.hzsmsk.cz/](http://www.hzsmsk.cz/)

¹¹ Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje [cit. 2020-12-03]. Dostupné z [www: http://www.hzsmsk.cz/](http://www.hzsmsk.cz/)

¹² Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky; čl. 43; odst. 1.

¹³ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky; čl. 2,5,6 a 7.

¹⁴ Pozn.: stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav.

Tabulka 1 – Vyhlášené krizové stavy¹⁵

Krizový stav	Vyhlašující orgán	Pro území	Maximální doba trvání
Stav nebezpečí	Hejtman kraje (případně primátor hlavního města Prahy)	Celý kraj nebo část kraje	30 dnů (možnost prodloužení se souhlasem vlády)
Nouzový stav	Vláda ČR (předseda vlády)	Celý stát nebo omezené území státu	30 dnů (možnost prodloužení se souhlasem parlamentu)
Stav ohrožení státu	Parlament na návrh vlády	Celý stát nebo omezené území státu	Bez omezení
Válečný stav	Parlament na návrh vlády	Celý stát	Bez omezení

1.4.1 Stav nebezpečí

Je nejnižším z krizových stavů. Vyhlásit jej mohou pouze orgány ČR v reakci na mimořádnou událost. Stav nebezpečí se vyhláší v případě ohrožení lidských životů, jejich zdraví, jejich majetku, nebo životního prostředí a to pokud není nutné vyhlásit závažnější stav. Stav nebezpečí se uvádí v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení popisuje jako „stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému“.¹⁶

„Stav nebezpečí končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud hejtman nebo vláda nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby. Vláda stav nebezpečí zruší též, pokud nejsou splněny podmínky pro jeho vyhlášení.“¹⁷

1.4.2 Nouzový stav

Nouzový stav se vyhláší při vzniku živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, pandemií nebo při jiném nebezpečí, které ohrožuje životy, zdraví,

¹⁵ Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje [cit. 2020-12-03]. Dostupné z [www: http://www.hzsmsk.cz/](http://www.hzsmsk.cz/)

¹⁶ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení; § 3; odst. 1.

¹⁷ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení; § 3, odst. 8.

majetek nebo vnitřní pořádek státu. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky popisuje takto „Vláda může vyhlásit nouzový stav v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majtkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost.“¹⁸

„Nouzový stav nemůže být vyhlášen z důvodů stávkové vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů.“¹⁹

1.4.3 Stav ohrožení státu

„Parlament může na návrh vlády vyhlásit stav ohrožení státu, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.“²⁰ Na rozdíl od nouzového stavu má stav ohrožení státu pevně daný politický charakter

„K přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů.“²¹

1.4.4 Válečný stav

Válečný stav je stav, kdy dvě a více stran jsou ve vzájemném ozbrojeném konfliktu. Jedná se především o stav vzniklý mezi státy nebo jinými subjekty mezinárodního práva. Způsob vyhlášení se liší stát od státu, záleží na zakotvení v Ústavě jednotlivých států.

V České republice „Parlament rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.“²²

„Vláda rozhoduje o vyslání ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky a o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky, a to nejdéle na dobu 60 dnů, jde-li o:

¹⁸ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky; čl. 5; odst. 1.

¹⁹ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky; čl. 5; odst. 2.

²⁰ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky; čl. 7; odst. 1.

²¹ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky; čl. 7; odst. 2.

²² Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky; čl. 43; odst. 4.

- plnění závazků z mezinárodních smluv o společné obraně proti napadení;
- účast na mírových operacích podle rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, a to se souhlasem přijímajícího státu;
- účast na záchranných pracích při živelních pohromách, průmyslových nebo ekologických haváriích.²³

1.5 Orgány krizové řízení

Krizový zákon a zákon o bezpečnosti České republiky uvádí při krizových situacích, které nezasahují do obrany a jde tedy o nevojenské krizové situace, tyto orgány krizového řízení:

- vládu;
- ministerstva a jiné správní úřady;
- Českou národní banku;
- orgány kraje a ostatní orgány s územní působností;
- orgány obce.

Vláda ČR má funkci řídicí, kontrolní a sjednocující činnost ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy. Zřizuje poradní orgán a to je Legislativní rada státu, do jejíhož čela nominuje člena vlády.

Nynější kompetenční zákon v České republice (zákon č. 2/1969 Sb.,²⁴ o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů) dělí ústřední orgány státní správy dle jejich vedení. Na vedení členem vlády či nikoliv. Ústřední orgány státní správy řízená členem vlády jsou ze 14-ti ministerstev. A to ministerstvo financí, zahraničních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí, zdravotnictví, spravedlnosti, vnitra, průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj, zemědělství, obrany, dopravy, životního prostředí). Mezi další orgány státní správy uvádíme Český statistický úřad, Český úřad zeměměřický a katastrální, Český báňský úřad, Úřad průmyslového vlastnictví, Úřad pro

²³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky; čl. 43; odst. 4.

²⁴ Zákon č. 2/1969 Sb., tzv. kompetenční zákon; § 1.

ochranu hospodářské soutěže, Správa státních hmotných rezerv, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Národní bezpečnostní úřad, Energetický regulační úřad, Úřad vlády České republiky a Český telekomunikační úřad.

Ministerstvo vnitra České republiky (MV) zaujímá specifické postavení při úpravě krizového zákona. Jeho úkolem je koordinace a řešení krizových stavů. V případě sporných situací jejich řešení. MV vykonává koordinační úlohu k orgánům krizového řízení jako je Hasičský záchranný sbor České republiky a v případě státní bezpečnosti a veřejného pořádku prvního náměstka ministra vnitra a Policie ČR.

Krizový zákon ve znění prováděcího předpisu, tj. nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k uskutečnění § 28 odst. 1 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (tzv. krizový zákon), pak upravuje činnost bezpečnostní rady a funkci krizového štábu.

Krizový zákon stanoví v souvislosti se samosprávným postavením krajů a obcí, že působnosti stanovené krizovým zákonem krajskému úřadu, hejtmanovi, obecnímu úřadu a starostovi obce a obce s rozšířenou působností výkon státní správy v přenesené působnosti. Proto je pak nutné, aby státní správa zajistila jednotnost postupů a opatření systému krizového řízení v systému centrálního řízení.

K orgánům krizového a do systému krizového řízení patří i další součásti a to parlament a Prezident České republiky, kteří jsou součástí krizového řízení a to hlavně v oblasti koordinační, legislativní a kontrolní. Přípravná a realizační fáze krizových opatření se v obecné působnosti zabezpečuje níže uvedenými opatřeními:

- **Vedoucí pracovníci resortů, úřadů, výkonných složek atd.**

Pod jejich zodpovědnost spadá spravování přiděleného majetku, hodnot a ochrana pracovníků při krizových situacích. K napomáhání tohoto dodržování jim dle krizového zákona napomáhá odborný orgán krizového řízení.

- **Odborný orgán krizového řízení**

Stará se o přípravné a koordinační zabezpečení v průběhu krizové situace pod vedením vedoucího pracovníka resortu. Mezi jeho hlavní cíle patří:

- Koordinace krizového plánování

- Vytváření podmínek pro realizaci krizových opatření
- Činnosti krizových štábů
- Výcvik a trénování na krizové situace
- Správa a vytváření informačního systému krizového řízení
- Vzdělávání dle potřeb krizového řízení a jiné...

Odborný orgán zajišťuje podklady pro vedoucí pracovníky resortu je dále zodpovědný za své vlastní připravenosti na krizové stavy a to jak svou vlastní, tak i pro své organizační celky. Odborný orgán nepřebírá specifické činnosti jednotlivých organizačních celků

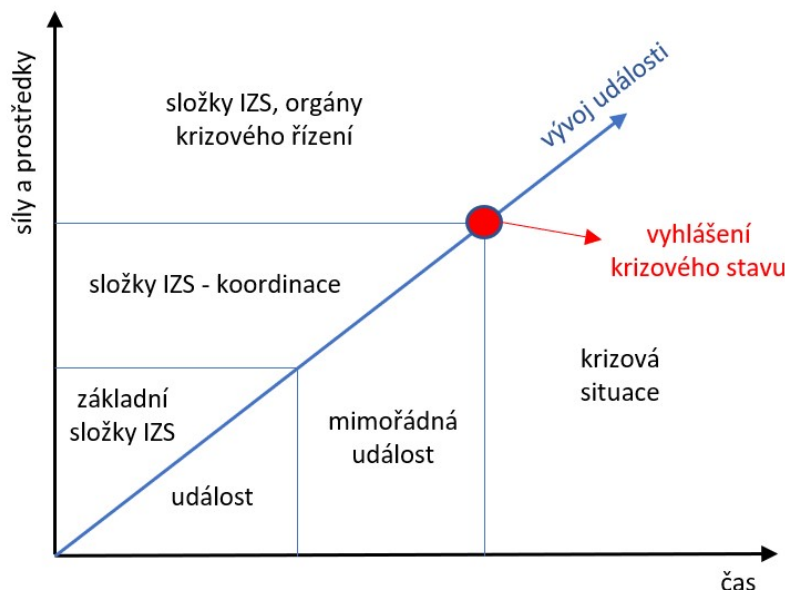
• **Jednotlivé organizační celky příslušného subjektu**

Starají a zajišťují vlastní přípravu, připravenost a realizaci opatření při krizovém stavu a to ve svém příslušném subjektu. Pro plnění těchto úkolů si vláda ČR, kraje a orgány obce vytváří bezpečnostní rady nebo krizové štáby a to jako poradní pracovní orgány. Činnosti těchto bezpečnostních orgánů a krizových štábů upravuje zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon) a jeho prováděcí předpis, tj. nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 28 odst. 1 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon).

1.6 Rozdíl mezi mimořádnou událostí a krizovou situací

Rozdíl mezi mimořádnou událostí a krizovou situací je ve zvládnutí těchto jevů. Mimořádná událost využívá k zvládnutí mimořádná opatření, tak krizová situace zase používá k zvládnutí krizová opatření. Viz grafické znázornění této situace v grafu 1.

Graf 1 - Rozdíl mimořádná událost a krizová situace²⁵

1.7 Integrovaný záchranný systém (IZS)

Definice integrovaného záchranného systému dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

„IZS se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních pracích.“²⁶

„IZS se použije v přípravě vzniku mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému.“²⁷

IZS vznikl v České republice v roce 1993. Jeho potřeba byla spojena s nutností koordinace záchranných složek na našem území v době mimořádných událostí a to zejména složek policie, zdravotníků, hasičů a dalších.²⁸

Základní složky IZS

²⁵ BAŤKOVÁ M.; Druhy příklady mimořádných událostí a zabezpečení ochrany obyvatelstva

²⁶ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů; § 2; písm. a.

²⁷ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů; § 3.

²⁸ Hasičský záchranný sbor České republiky. [cit. 2020-12-05]. Dostupné z [www: http://www.hzscr.cz/](http://www.hzscr.cz/)

- Hasičský záchranný sbor České republiky;
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany;
- Zdravotnické záchranné služby;
- Policie České republiky.²⁹

„Základní složky integrovaného záchranného systému zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmisťují své síly a prostředky po celém území České republiky.“³⁰

Ostatními složkami IZS jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil;
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory;
- ostatní záchranné sbory;
- orgány ochrany veřejného zdraví;
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby;
- zařízení civilní ochrany;
- neziskové organizace a sdružení, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím.³¹

„Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.“³²

HZS České republiky jakožto hlavní koordinátor integrovaného záchranného systému má na starosti při společném zásahu více složek IZS, vedení, koordinaci a likvidaci následků. Zpravidla je tedy vedením celé záchranné akce pověřen člen HZS³³

²⁹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů; § 4; odst. 1.

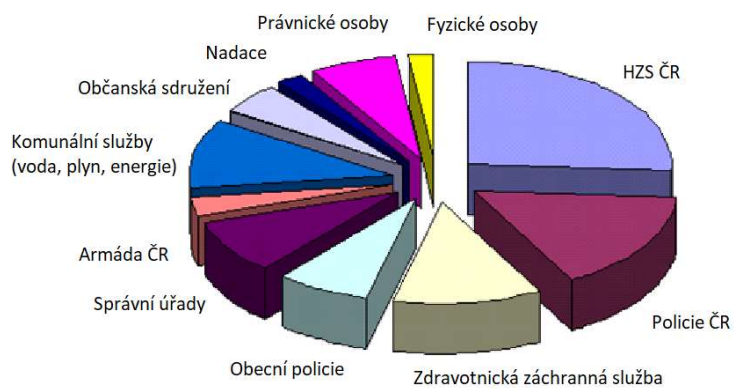
³⁰ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů; § 4; odst. 4.

³¹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému; § 4; odst. 2.

³² Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému; § 4; odst. 2.

³³ Hasičský záchranný sbor České republiky [cit. 2011-12-05]. Dostupné z [www: http://www.hzscr.cz/](http://www.hzscr.cz/)

Obrázek 1 - Složky IZS

Zdroj ³⁴

³⁴ ADAMEC V., ŠENOVSKÝ M., HANUŠKA Z.; Integrovaný záchranný systém; str. 58.

2 VYMEZENÍ LIDSKÝCH PRÁV Z POHLEDU LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD ČR

V právním řádu České republiky jsou lidská práva řešena základními právy a svobodami ČR. Tyto práva nám stanovují základní vztahy mezi jednotlivci a veřejnou, státní mocí. Základním stavebním kamenem demokracie právního státu je založení vlády většiny za podmíněk, při nichž je ochráněna menšina. Není však nezbytné v tomto systému plnit pouze vůle vládní většiny.³⁵

Pan Filip J. velmi výstižně popisuje základní práva v této kapitole: „Úprava základních práv a svobod vymezuje jednak vztah státní moci k jedinci obecně (rovnost a nediskriminace), jednak autonomní prostory jednotlivce chráněné před zásahy státní moci (liberální stát), možnosti jednotlivce podílet se na správě veřejných věcí (demokratický stát), popř. i úkoly státu poskytovat jednotlivci nějaká plnění (sociální stát) a poskytovat jedinci právní prostředky, kterými se proti zásahům státní moci může bránit (právní stát).“³⁶

Jedná se zde o soupis principů, které nemají klasický právní charakter. Dochází-li někdy ke kolizi, uplatní se princip proporcionality, tedy hledání optimálního poměru platností obou základních práv k danému právnímu problému.³⁷

Základní lidská práva a svobody vycházejí z Listiny základních práv a svobod. Rozdíl mezi základním právem a svobodou není nikde v našem právu pevně popsáný. Rozlišení těchto pojmů popisuje Filip následovně. Svoboda je spjata s vymezením autonomních prostorů, do kterých stát nemá zasahovat jako je například život, zdraví, majetek. Lidské právo nám dává možnost něco po někom požadovat, jako jsou například sociální dávky.³⁸ Z pohledu Knappa dochází k považování tradičního dělení na práva a svobody s postrádajícím teoretickým zdůvodněním. Lidské svobody považuje za jiné označení pro práva.³⁹ Klíma prakticky souhlasí s Filipem, pouze u práva uvádí možnost aktivního

³⁵ BOGUSZAK J., ČAPEK J., GERLOCH A.; Teorie práva; str. 222.

³⁶ FILIP J.; Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva; str. 48.

³⁷ KLÍMA K. a kol.; Státověda; str. 169-170.

³⁸ FILIP J.; Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva; str. 49.

³⁹ KNAPP V.; Teorie práva; str. 15.

podílení se na právu a tím uvádí možnost volení.⁴⁰ U všech autorů nalézáme schodu v nejednotnosti těchto pojmů v Listině základních práv a svobod.

2.1 Subjekty základních práv

Jednotlivci jakožto subjekty mohou využít svá veřejná subjektivní práva vůči veřejné, státní moci. Základní právo nebo také práva lidská náleží pouze fyzickým osobám. Můžeme se však setkat i se základními právy, na které se odvolávají osoby právnické.

2.1.1 Fyzické osoby

Fyzická osoba je obecně člověk žijící na území České republiky. Práva fyzické osoby vznikají v zásadě po jejím narození a zanikají po smrti. V některých případech má práva fyzická osoba již před narozením, například práva dědičná u nenarozených dětí. Stejně tak v určitých případech má fyzická osoba práva i po smrti například ochrana dobré pověsti a dobrého jména. Práva fyzických osob mohou být spojeny s určitými podmínkami. Volební právo je spojeno s dosažením určitého věku. Stejně tak i právo mladistvých nebo právo dětí vůči rodičům. Stejně tak i právo na kandidaturu například na prezidenta. Další práva nám uvádějí povinnost státního občanství.

Za určitých podmínek je možné o tyto práva přijít a to zejména u duševně postižených osob. Vše musí být ale v souladu s Listinou základních práv a svobod a konkrétními mezinárodními smlouvami.⁴¹

2.1.2 Právnické osoby

Právnická osoba je právní pojem vymezený v § 118 až 488 českého občanského zákoníku. Základní práva z pohledu LZPS nejsou v českém právním řádu stanovena. LZPS však právnickým osobám uznává právo na vlastnická práva a to v článku 11 odstavec 2. Zde uvádí možnost vlastnění určitých věcí pouze právnickým osobám a to na území ČR. Dále pak mají právnické osoby možnost stejně jako fyzické podat stížnost na veřejný orgán a to za předpokladu že došlo k porušení jejich základních práv nebo svobod.

⁴⁰ KLÍMA K. a kol.; Státověda; str. 164.

⁴¹ FILIP J.; Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva; str. 61-64.

2.1.3 Stát a orgány veřejné moci

Jedná se o orgány vykonávající veřejnou moc. Z pohledu LZPS jsou složkou vykonávající základní práva. V případě, kdy vystupují, jako právnické osoby mají uznané jedno právo. Jedná se o právo na spravedlivý proces. V tomto případě však nemají možnost podat ústavní stížnost.⁴²

2.2 Listina základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod je součástí ústavního pořádku České republiky. Byla schválena v roce 1992. Základní práva a svobody dosažené v Listině vyjadřují vztah mezi občanem a veřejnou mocí, státem. Práv a svobod zakotvených v Listině se zpravidla může dopomoci každý. Obsah Listiny vychází z principů právního státu, ze svrchovanosti a práva a zásady možnosti zásahů státní moci do práv a svobod jednotlivce jen na základě a v mezích zákona. Pro všechny základní práva a svobody platí, že jsou nezadatelná, nezczitelná, nepromlčitelná a nezrušitelná a že jsou pod ochranou soudní moci. Listina má 44 článků a skládá se z preambule a šesti hlav.

- Preambule – Zde se LZPS přihlašuje k přirozenoprávní koncepci práv člověka a občana. Potvrzuje svrchovanost zákona jakožto základní komponent právního státu. Uznává obecně sdílené hodnoty lidství a přihlašuje se k demokratickým tradicím Českého národa.
- Hlava první – Obecné ustanovení, garantuje některá práva a svobody zahrnuté do Listiny a jsou východiskem jejich výkladu.
- Hlava druhá – Lidská práva a základní svobody. Obsahuje katalog základních lidských práv a svobod a to ve dvou oddílech. První oddíl obsahuje práva osobní. Druhý oddíl práva politická.
- Hlava třetí – Práva národních a etnických menšin. Upravuje práva národních a etnických menšin.
- Hlava čtvrtá – Hospodářská, sociální a kulturní práva. Upravuje právo na svobodnou volbu povolání a práva podnikat či právo na práci
- Hlava pátá – Právo na soudní a jinou právní ochranu. Zabývá se právem na spravedlivý proces.

⁴² FILIP J.; Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva; str. 66.

- Hlava šestá – Ustanovení společná. Upravuje společná ustanovení. Nejdůležitějším je, že práv uvedených v určitých ustanoveních se lze domáhat jen v mezích zákonů, která tato ustanovení provádějí.

2.3 Ochrana základních práv na vnitrostátní úrovni

Dle článku 1 Ústavy České republiky je Česká republika demokratický, svrchovaný a jednotný právní stát uznávající úctu a právo k svobodě svých občanů. Z výše uvedeného tvrzení plyne upřednostnění jednotlivce před celou společností. Tedy i upřednostnění základních lidských práv a svobod. Moderní pojetí demokracie je postaveno na principech kde, vládě většiny se staví do cesty základní práva jednotlivců jakožto nepřekročitelná hranice. Tato hranice umožňuje důstojný život všech občanů podrobených jinak většinovým rozhodnutím na jedné straně. Na druhé straně pak dává šanci menšině realizovat svou vlastní představu o spravedlivém společenském uspořádání. To ji umožňuje při svobodných demokratických volbách stát se většinou. Dle zde uvedeného staví ochranu základních práv jakožto naprosto podstatnou součást demokratického právního státu. Je uvedena v čl. 9 odst. 2 Ústavy České republiky, zde se její odstranění, naprosto výslovně odmítá. Nemá na to žádný vliv ani skutečnost, že některá základní práva, která se uvádějí v Listině základních práv a svobod podmínky stanovené v těchto ustanovení vůbec nesplňují. Ochráněna je zejména koncepce základních práv a svobod.

3 ROZEBRÁNÍ NEJVĚTŠÍCH ŽIVELNÝCH POHROM V ČR ZA POSLEDNÍCH 25 LETECH

Živelnou pohromu můžeme definovat jako mimořádnou událost, při které dojde k nežádoucímu uvolnění kumulovaných energií nebo hmot v důsledku nepříznivého působení přírodních sil. Výsledkem je pak ohrožené, zdraví, život, majetek anebo životní prostředí. Živelnou pohromu nezpůsobuje lidský zásah. Máme tyto druhy živelných pohrom: povodně, orkány, tornáda, sesuvy půdy, laviny, sněhové kalamity, extrémní změny teplot (teplo/chlad), cunami a jiné... Za živelnou pohromu se považují tyto přírodní nebezpečí, pouze pokud mají vliv na lidskou společnost. Vliv člověka na živelné katastrofy může být pouze sekundární a to například, když změní koryta řek a následné zvýšení množství vody zaplaví její okolí anebo se vrátí zpět do původního koryta. V tomto případě se jedná o katastrofu ekologickou.

Katastrofa jako pojem pochází z řečtiny a to ze slova: kata-strofe což znamená zvrát, převrat anebo zničení. Jedná se tedy o událost, která nastává v důsledku lidské nebo přírodní činnosti a ničivě postihuje přírodu nebo společnost. Lidé dříve věřili, že se jedná o vliv astronomických událostí anebo zásahy božstev, ale toto spojení se nikdy neprokázalo.

3.1 Povodně

Česká republika a povodně jsou spojené již od starověku. Naše země je protkaná množstvím menších i větších vodních toků a tak se s nimi nejčastěji setkáváme a já se jim budu v mé práci nejvíce věnovat.

Povodně by se daly definovat jako, přírodní jev, který výrazně zvýší hladiny vodních toků v přírodě a dojde při něm k vylití vod z koryt. Důsledkem toho dojde k zaplavení území a majetku. Může způsobit škody na majetku, ztráty lidských životů či různé ekologické škody. Za povodeň se považuje i stav kdy se velké množství vody nahromadí na určitém místě a nemůže z něj nikam odtéci anebo odtok není dostatečný. Též průběh povodní může být pozvolný anebo jako bleskové povodně. V tomto případě přijde rychlá povodňová vlna a celá povodeň může trvat jen minuty, většinou jsou způsobené vydatným deštěm a nepropustnou plochou, která již nestíhá přival vody vstřebávat. Povodně mohou být také pouze lokální anebo rozsáhlé s vlivem na celé povodí.

Podle pana Kováře, můžeme povodně rozlišovat dle spouštěče, který způsobil jejich vznik. Povodně způsobená přírodními jevy, především táním sněhu, dešťovými srážkami nebo pohybem ledů, se označuje jako „přirozená“ povodeň. Naopak pokud povodeň způsobí jiné faktory, například porucha vodního díla, při kterém může dojít až k jeho protržení, nebo nouzové řešení kritické situace na vodním díle, pak to nazýváme „zvláštní“ povodeň.⁴³

Podle paní Procházkové rozlišujeme dva typy povodní. První typ je možné předem predikovat. Jde o povodně postupně narůstající a to zejména díky abnormálnímu zvýšení stavu vody v řece. Například následkem deště anebo tajícího sněhu. Druhým typem je blesková povodeň způsobená přívalovým deštěm v určité oblasti anebo v důsledku jiné katastrofy (zemětřesení, přívalová vlna, protržení přehrad).⁴⁴

3.1.1 Povodeň na Moravě v roce 1997

Povodně se svým destruktivním charakterem zde jsou již spousty let a i přes jejich velmi stresový charakter pro postižené občany s nimi musíme stále počítat i v budoucnosti. Jediné, co můžeme je poučovat se z předchozích povodní a tím rozšiřovat své poznatky a před škodlivými účinky povodní se lépe chránit a snažit se co nejvíce minimalizovat jejich rozsah a způsobené škody. Povodně v roce 1997 si pro svůj obrovský rozsah, překračující i hranice České republiky vyžádaly velmi důkladnou dokumentaci a veliký rozsah zpracování. Jednalo se zejména o přípravu podkladů pro revitalizaci zdevastovaného povodněmi zaplaveného území. Dále pak aktivity správních a ústředních orgánů se zaměřením na zvýšení ochrany před povodněmi a z toho vyplívající legislativní opatření.

Povodně v červenci 1997 byly způsobeny na základě analýz Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMU) dvěma dlouhotrvajícími obdobími s vydatným přívalem srážek. K této situaci došlo vlivem tlakové níže, která se nad Moravu, posouvala směrem od severní Itálie. Zvrat nastal, když pole vyššího tlaku vzduchu ze severu postup tlakové níže zpomalilo. Její střed byl pak několik dní nad Moravou a přinášel velké množství srážek. Frontální prodění zde normálně trvá jeden až tři dni, ale v tomto případě

⁴³ KOVÁŘ M.; Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi; str. 8.

⁴⁴ PROCHÁZKOVÁ D.; Živelné a jiné pohromy; str. 7.

trvalo až o několik dní déle. Během několika kritických dnů spadlo na Moravě místy až přes polovinu ročního úhrnu srážek.

Podle výše uvedených událostí dle ČHMÚ lze uvést, že povodňovou situaci v červenci na Moravě způsobili dvě období s velmi vydatnými srážkami. První vydatné deště proběhli v období 4. 7. až 8. 7. a druhé pak v období 17. 7., až 21. 7. 1997.

Takto vydatné srážky v atmosféře vznikají existencí výstupných pohybů vzduchu. Dochází k nim především z těchto čtyř příčin:

- termická konvekce
- orografický návětrný efekt
- v oblastech cyklón a brázd nízkého tlaku. Jejichž následkem dynamicky podmíněných výstupných pohybů vzduchu, v nižších hladinách atmosféry
- výkluzným prouděním vzduchu v oblasti atmosférických front

Všechny tyto výše uvedené důsledky se vyskytovaly v červenci 1997 na Moravě současně a navzájem se ještě zesilovaly. Při prvním povodňovém případě 4. 7. až 8. 7. dokonce v trváních dlouhých pěti dnů. Bouřky s charakterem přívalových dešťů se vyskytovaly většinou jen na začátku obou těchto srážkových období.⁴⁵

Oblast, zasažená povodněmi v roce 1997, Bylo povodí řek Moravy, Odry a jejich přítoky. Povodně nebrali ohledy na hranice a zasáhly jak naše severní, tak jižní sousedy. V obou časových obdobích 4. 7. až 8. 7. byly na povodích řek Moravy a Odry zaznamenány extrémní přívaly srážek (místy až 600 mm za několik dní). Smutně známá se stala zejména vesnice Troubky na Přerovsku, která byla prakticky celá naprosto zničená (viz. Obrázek 2).

⁴⁵ HLADNÝ J., BLAŽEK V., DVOŘÁK V., KUBÁT J., ŠVIHLA V.; Vyhodnocení povodňové situace v červenci 1997, str. 58.

Obrázek 2 - Letecký pohled na obec Troubky

Zdroj ⁴⁶

Takovéto množství napršené vody by nedokázala vsáhnout ani zcela nenarušená krajina lidskou činností. Voda se nejprve vsakovala do půdy. Když byla půda nasycená, začala voda odtékat po zušlechtěné krajině do menších toků. Menší toky nedokázaly toto množství rychle odvádět a díky tomu vznikla abnormálně veliká povodeň. Krajina zde byla dlouhodobou lidskou činností upravována, koryta řek se narovnávaly a tak voda neměla přirozené meandry a získávala na síle a rychlosti. Povodeň s sebou brala vše, co jí přišlo do cesty. Nebrala ohledy na žádné lidské stavby ani na nově vytvořená koryta. Vody stále přibývalo a většinou se neměla kam rozlít. Přirozené záplavové oblasti člověk přebudoval a postavil zde své stavby.⁴⁷ Povodeň nám ukázala, důležitost původní krajiny a to zejména nivy, jakožto součástí původních vodních ploch. Ve spodním toku řeky došlo k jejímu rozlítí do nivy řeky Moravy a tím k významnému snížení dalších škod.

Činnosti zúčastněných složek v průběhu povodní:

Při vzniku povodňové situace došlo okamžitě k zapojení ochranných složek a to zejména systému povodňové ochrany. Tento systém je založen na povodňových orgánech. Vzhledem k velmi rychlému vzniku těchto povodní bylo řízení ochrany velmi

⁴⁶ Povodně 1997. Fotografie povodní. [cit. 2019-01-08]. Dostupné z: <http://www.zam.fme.vutbr.cz/~raud/povodne/index.php?zarazeni=c#>

⁴⁷ MALINKA P.; Povodně a krizový management na území povodí řeky Moravy; str: 155.

komplikované a k lepší organizaci nenapomáhal ani nepředvídatelný vývoj a razance těchto povodní. Při hodnocení orgánů povodňové ochrany bylo hodnocení jejich funkčnosti pozitivní a podařilo se jim udržet funkční systém protipovodňové ochrany. Kromě udržení funkce systému bylo zjištěno i velké množství problémů a nedostatků, které takto rozsáhlá povodeň ukázala. Tyto nedostatky pak snižovaly efekt celkové povodňové ochrany.

- Objevovala se paralelní činnost různých komisí. Komise dávaly stejné úkoly různým složkám. Šlo o Ústřední povodňovou komisi, krizové štáby, tak i havarijní komise
- Nedodržování povodňových plánů. Těmito plány se mají řídit především povodňové orgány
- Rozdílné a nejednotné povodňové plány na obcích a celkových okresech
- Zastaralé a neefektivní systémy ochrany obyvatelstva, které nepočítaly s výpadkem proudu, a tím nebyla možnost komunikace
- Neproškolený a nezkušený personál v čele krizových a povodňových komisích
- Zástupci IZS, museli přebírat řídicí činnosti a koordinaci krizových a povodňových komisí během bezpečnostních a záchranných prací
- Nízké podvědomí o možných rizicích spojených s povodněmi. Obyvatelé pak riskovali, podceňovali nebezpečí a nerespektovali nařízení povodňových a bezpečnostních komisí. Například neuposlechnutí nařízení o evakuaci občanů
- Paralelní vedení při ochraně a během obnovy po povodních. Chybějící jasná koordinace ze strany ústředních orgánů
- Nedostatečné předávání informací mezi jednotlivými složkami. Nedefinovaný tok informací. Informace neměli správné složky, které je potřebovaly.

Škody způsobené povodní v roce 1997 na Moravě:

Při červencových povodních v roce 1997 na Moravě došlo k obětem na životech a obrovským materiálním škodám. Zahynulo 49 lidí, postiženo bylo více jak 150 obcí a měst, zničeno bylo během povodní anebo pak následně dle rozhodnutí statiků 2151 domů, dalších 5652 domů se stalo dlouhodobě neobyvatelnými. Škoda nevznikla pouze na

domech, ale i na mostech. 26 mostů bylo zničeno během povodní. Komunikace byla také na velkém území poškozena a to jak silniční, tak železniční. Škody nejprve způsoboval velký vodní proud a následně dlouhodobé zaplavení. Během povodní a činností proudu a nasáknutím krajiny docházelo k nepředvídatelným půdním sesuvům.

Škody během povodní dosáhly částky 63 miliard korun. Pojišťovny evidovaly po povodních 117 000 pojistných případů a vyplatili svým klientům rekordních 9 miliard korun. Většina následků způsobených povodněmi byla prováděna bez důkladného prošetření, a tudíž se dá říct, že nebyla možnost definovat účinné opatření, které by při další podobné stoleté povodni zabránili, takovýmto škodám na majetku a zdravý obyvatelstva. Mnoho domů se pouze opravilo a stále stojí v rizikových oblastech.

Můžeme odhadovat, že jedné třetině škod způsobených povodní na majetku se dalo zabránit včasným informováním občanů postižených oblastí. Jedná se zejména o škody, které vznikly bleskovým zaplavením například dopravních prostředků, průmyslových strojů a zásob. Občané v těchto případech často podceňovali možné nebezpečí a neřídili se vždy varováními před blížící se vysokou vodou.

Největší škody vznikaly v úsecích, kde došlo k úpravě vodních toků činností člověka. Zde se řeka často vracela do svého původního koryta a zaplavovala rozsáhlé území. Zatímco na spodním toku, kde je množství, niv, luk, lesů a mokřadů se mohla řeka přirozeně rozlít do krajiny a škody zde byly mnohem menší. Tato krajina je už po staletí zvyklá na rozmáry přírody a není zde tolik postižená činností člověka. Ale i tak by se dalo mnoha škodám na majetku občanů zabránit a to za předpokladu že by došlo k lepší organizaci povodňových služeb a nová výstavba by respektovala záplavová území.

3.1.2 Povodeň v roce 2002

V roce 2002 se Českou republikou přehnal povodeň, která byla největší za posledních 200 let. Poslední větší datovaná povodeň byla v roce 1845 a to v Praze protékalo ještě o 20 % více vody. Tato povodeň i tak patří s povodní na Moravě v roce 1997 mezi největší živelní katastrofy v novodobých dějinách naší země.

Hlavními důvody vzniku povodně v srpnu 2002 byly dvě těsně po sobě jdoucí období s velkým množstvím srážek. Tyto období ovlivňovala tlaková níže ze západní Evropy, zesilována návětrným obdobím a její pomalé prodění přes naši republiku. Při prvním

srážkovém období, které bylo především na Jihu Čech, se krajina nasákla vodou, naplnila se Vltavská kaskáda, která by měla před případnými povodněmi chránit nižší to řeky Vltavy a když přišla druhá srážková vlna, tak krajina již nezvládala vodu vstřebávat, stejně tak plné přehrady a voda tedy tekla bez jakékoli regulace. Při vyhodnocování množství srážek v jednotlivých měřených oblastech bylo zjištěno, že při první a i při druhé vlně došlo na většině horských a podhorských oblastech k překročení stoletých hodnot v množství spadlých srážek.

Obrázek 3 – Písek: Nejstarší kamený most ve střední Evropě, který byl během povodně zcela pod vodou a byl i značně poškozen

Zdroj⁴⁸

Situace 6-9. srpna:

Vše začalo 6. srpna, kdy na naše území přišla ze západu vydatná tlaková níže a začala zde ovlivňovat následné počasí. Postupně postupovala na východ a v následných dnech 7 až 8 srpna přinášela vytrvalé a vydatné srážky. Tyto srážky byly zejména na jihu Čech vydatné a tím naplnili většinu jihočeských a západočeských toků. Na některých místech na jihu Čech dosáhla povodeň již 8. srpna svých 50letých hodnot. Mezi nejvíce postižené oblasti patřil Písek, nad kterým se stékají dvě řeky Otava a Blanice. Povodeň se v Písku projevila ve značném rozsahu a neznámější turistická dominantu, Kamenný písecký most

⁴⁸ Povodeň Česku (2002). [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pisek_povoden.jpg

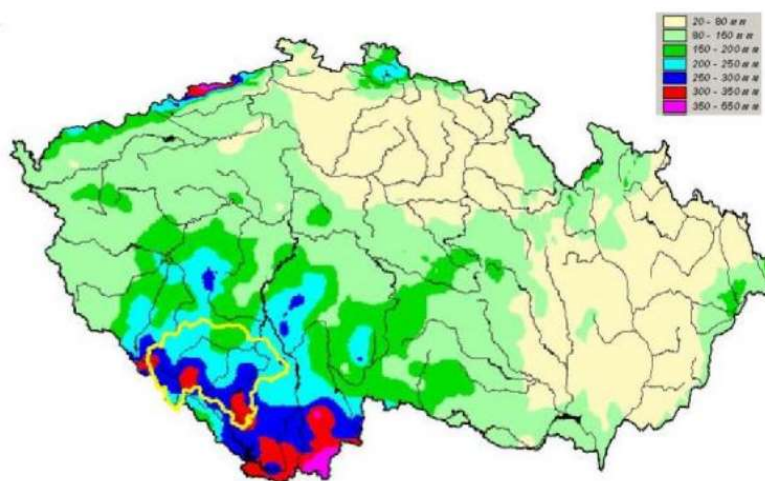
byla zcela zaplavena a velmi poničena velící se vodou, která tentokrát nezůstala pod ním, ale valila se i přes něj (viz. 3).

Situace se postupně uklidňovala a 9. srpna přestalo pršet. V Praze dosáhla Vltava při kulminaci průtoku 1500 m³/s. Pak začala postupně klesat.

Situace 11-12. srpna:

11. a 12. srpna začalo opět na většině našeho území vydatně pršet. Nad jihozápadem Čech se střetly dva výrazné frontální systémy, které velmi pomalu postupovali k severovýchodu. Návětrný efekt přicházející ze Šumavy ještě způsoboval zesilování deště na jihu Čech. Půda přesycená vodou ze srážek v období 6-9. srpna nedokázala vodu zadržet na svém území a ta stékala do naplněných již tak plných řek.

Obrázek 4 – Přehled úhrnu srážek v období od 12. do 18. srpna 2002

Zdroj⁴⁹

V týdnu od 12. do 18. srpna tak část České republiky postihla pětisetletá až tisíciletá voda. Nejvíce bylo postiženo povodí řeky Vltavy, později dolní tok Labe a okrajově také toky v povodí Ohře a povodí Dyje. Během druhé povodňové vlny dosáhla Vltava v Praze ve Velké Chuchli ve 12 hodin průtoku 5160 m³/s při výšce hladiny 782 cm.

Důsledkem velkých záplav bylo nadprůměrné množství srážek na našem území, které při prvním srážkovém období zasáhly především jih Čech a ve druhém období se

⁴⁹ Česku hrozí povodně, srážky budou vydatné. [cit. 2021-01-21]. Dostupné z: https://diskuse.in-pocasi.cz/tema-5-2529-Cesku_hrozi_povodne_srazky_budou_vydatne.html?strana=2

vyskytovaly již na většině území ČR. Během vydatného nasycení půdy a koryt po prvním srážkovém období, povodňovou situaci ovlivnila i vodní díla na toku řeky Vltavy, tak zvaná Vltavská kaskáda. Podařilo se jí zachytit velkou část první povodňové vlny. Na druhé srážkové období již přehrady neměli volnou kapacitu a nestačily tak vodu zadržet a povodeň mohla pokračovat bez větších překážek směrem do údolí.

Ke znatelnému zploštění povodňové vlny na řece Vltavě, resp. na Labi, došlo v oblasti Polabské nížiny, kde došlo k rozliti řeky. I přesto tato velká voda zasáhla i města dále po toku na severu Čech a později i na německém úseku řeky Labe.

Po katastrofálních povodních na Moravě v roce 1997 provedl ČHMÚ řadu zlepšení. Došlo ke zlepšení předpovědní povodňové služby. V Brdech došlo k nainstalování nového meteorologického radaru. Došlo ze strany ČHMU ke spuštění nového meteorologického regionálního modelu na předpovídání počasí Aladin. Aladin sloužil k předpovědím počasí a srážek s velkou přesností 48 hodin dopředu. Systém hlásné povodňové služby, který byl od posledních povodní zdvojnásoben, vydával nové odborné pokyny pro hlásnou povodňovou službu. Presentování výstrah a informací odpovědným orgánům krizového řízení byla předávána dle domluvy mezi ČHMU a hasičským záchranným sborem ČR. Klíčové bylo zejména informování občanů a orgánů veřejné správy za použití presentování všech důležitých upozornění, které se týkaly občanů. Veškeré tyto informace byli na internetových stránkách ČHMU a po dohodě s Českou televizí byly odborné informace také uváděny na teletextu ČT. Tato vylepšení vedla k výraznému zlepšení informačního toku od ČHMU.

Činnost bezpečnostních složek:

Povodně v roce 2002 znamenaly velkou katastrofu pro většinu území České republiky. Můžeme konstatovat, že orgány krizového řízení, občané České republiky a všechny zapojené záchranné složky zvládli tuto náročnou situaci velmi kvalitně a jen s minimálními ztrátami na životech. Při povodni v roce 1997 přišlo o život 49 lidí a při povodni v roce 2002 přišlo o život 17 lidí.

Český národní výbor pro omezování následků katastrof (ČNV ONK) je dobrovolným, nevládním, neziskovým a nepolitickým sdružením občanů a právnických osob, který již od roku 2001 sdružují odborníky a zájemce o možnosti omezování následků přírodních i průmyslových katastrof, zlepšení systému varování a prevenci těchto mimořádných

událostí. Členy Výboru jsou zástupci ČHMÚ, Hasičského záchranného sboru ČR, Úřadu vlády, ministerstev životního prostředí, zemědělství, vnitra, zahraničí a místního rozvoje, Státního úřadu pro jadernou bezpečnost, Červeného kříže, výzkumných ústavů, vysokých škol, České asociace pojišťoven i zástupci soukromého sektoru. I přesto že došlo k výraznému zefektivnění systému krizového řízení, v porovnání se situací při povodních v roce 1997, upozornila tato organizace na jisté nedostatky, které je potřeba ještě odstranit. Tato organizace shrnula činnost záchranných složek při povodni v srpnu 2002 do následujících bodů:

- Krizové řízení a integrovaný záchranný systém fungoval v ČR poprvé při povodni v roce 2002. V roce 1997 při poslední velké krizové orgány v dnešním smyslu nebyly ještě v zákonech definovány. Celkové krizové řízení spíše improvizovalo dle aktuálních situací. Oproti tomu se již v roce 2002 při povodni řídila činnost krizových štábů a IZS novými krizovými zákony.
- Ústřední krizový štáb řešil převážnou většinu situací spolehlivě a s velkým přehledem. Během jeho činnosti se ukázala nezbytnost kvalitních a přesných meteorologických a hydrologických informací, na základě, nichž vycházely činnosti ostatních složek krizového řízení.
- Krajské krizové štáby odváděly svou práci velmi dobře s výjimkou některých problémů v Praze. Pražský štáb podával veřejnosti a ostatním záchranným složkám hlavního města příliš optimistické informace a to o předpokládaném průběhu povodně. Tyto informace nebyly založeny na datech z ČHMU a neodpovídali skutečné situaci.
- Povodeň nám ukázala potřebu dokonalejšího sjednocení předpovědí počasí a výstrah mezi ČHMU a podniky povodí řek. Potřebu lepší prezentace hydrometeorologické situace krizovým štábům a to přímo pracovníky povodňové výstražné služby ČHMU
- Důležitým bodem je zabránit vzniku a šíření nepřesných a neověřených informací, při šíření výstrah a důležitých informací pomocí sdělovacích prostředků. Důležité je, aby v době povodní platili v České republice pouze oficiální předpovědi a výstrahy z povodňové výstražné služby ČHMÚ, toto by mělo být oficiálně uvedené.

- Důležité je poučení z nedostatků při rozdělování a přípravě humanitární pomoci. Při povodni nebylo jasné, jaké množství materiálu a jaký druh sortimentu který byl urgentně zapotřebí v jednotlivých krajích, okresech, či na úrovni obcí. Je potřeba vytvořit moderní databázový informační portál, který zpřehlednil tuto problematiku.
- Je potřeba neustále školit, proškolovat a zvyšovat připravenost občanů při krizových situacích různého druhu. Získat a udržet si důvěru ve funkční a užitečný systém krizového řízení.
- Řada z výše uvedených bodů by se měla objevit při novelizaci krizových zákonů. Jako potřeba se ukázalo, zabezpečit fázi před vyhlášením krizového stavu, jakožto nejdůležitější část krizového řízení. Když dojde k zaváhání v této fázi, tak může pak dojít k pozdnímu spuštění krizového řízení před blížící se pohromou.

3.2 Tornádo

Výraz tornádo pochází pravděpodobně ze španělského nebo portugalského tornáda = bouřka neboli tornar = točit se. Jde o silný rotující vír. Vyskytuje se pod spodní základnou konvektivních bouří. Aby se jednalo o tornádo, tak se musí alespoň jednou dotknout zemského povrchu a dosáhnout síly, která může způsobit hmotné škody. Má tvar nálevky nebo chobotu. Síla tornáda je definována Fujitovou stupnicí. Fujitova-Pearsonova stupnice, F-stupnice. Dělí tornáda do šesti stupňů – F0 až F5.

Velká vzácnost a malý výskyt s většinou slabší intenzitou tornád, vedl spoustu let k předpokladu, že se u nás tornáda nevyskytují. V současné době ale víme, že tomu tak není a o existenci tornád na našem území není pochyb. Jediné, co stále není jasné, je jejich četnost výskytu a intenzita. Právě nízká četnost a slabší intenzita jsou hlavním důvodem, proč jsou na našem území možná rizika způsobená tornády podceňována.

Velká tornáda, která známe z televize a to především ze Spojených států amerických, se u nás běžně nevyskytují. I ve Spojených státech, kde mají zhruba 1200 tornád za rok je pouze 1 % velkých tornád a to síly 4-5 na Fujitova-Pearsonově stupnici. Obecně by se dalo říct, že čím je tornádo silnější, tím se méně často vyskytuje. Takováto tornáda se u nás běžně vůbec nevyskytují. Přesto se ale i u nás se silnějším tornádem čas od času může setkat, jako například 9. června 2004 v Litvli

3.2.1 Tornádo v Litovli

Ve středu 9. června 2014 odpoledne se nečekaně obloha začala zatahovat. Do té doby bylo poměrně velké vedro. Poté přibližně v půl páté vypukla prudká bouřka s lijákem a krupobitím, doprovázená velmi silným větrem. Během několika minut se nečekaně setmělo a bouře se změnila v ničivé tornádo, které lámalo stromy, vyřáželo okna a dveře a odnášelo střechy domů. Tornádo provázelo obrovský náraz větru o síle přes 200 km/hod.

Nahlášeny byly četné škody způsobené silným větrem, zejména v pásu od Litovle přes Olomoucko až do oblasti Zlínska. Na obrázku 5 níže, můžeme vidět větrné víry, které se vytvořily a podařily vyfotit mezi Litovlí a Náměští na Hané. Největší škody způsobil vítr v Litovli. Velké škody po řádění vichru se projevíly také v Olomouci. Zde si ničivý vichr vyžádal jeden lidský život. Většinou se dle informací obyvatel jednalo právě o výše zmíněné větrné víry.

Během prvních několika minut, po vypuknutí této boře, přestala fungovat elektřina a na určitou dobu vypadly i mobilní telefonní sítě. První setkání se silou tohoto živlu zaznamenali přímo hasiči na stanici v Litovli, když jim v 16:40 na střechu stanice spadl mohutný strom. Došlo tak k poškození střechy stanice a rozbití několika oken. Všem bylo v okamžiku jasné, že se jedná o velmi vážnou situaci. Vzhledem k problémům se spojením nebylo možné žádným způsobem navázat spojení s operačním a informačním střediskem HZS Olomouckého kraje po dobu pěti minut. V okamžiku, kdy se podařilo spojení obnovit, začala přicházet první tísňová volání s žádostmi o pomoc. Nejvíce hlášení bylo z předměstí Litovle, když tato lokalita byla postižena nejvíce. Další oblasti s největším množstvím škod se táhla podél ramene řeky Moravy v poměrně úzkém pásu od Vísky k pivovaru a Chořelícím až k Březovému. Celá ničivá bouře netrvala déle než hodinu.

Obrázek 5 - Tvorba větrných mlýnů u Litovle

Zdroj ⁵⁰

Činnost jednotlivých složek:

Bezprostředně po přechodu této hrozivé boře, byla svolána bezpečnostní rada města Litovle, která zasedala do ranních hodin a organizovala záchranné práce.

Hejtman olomouckého kraje ihned po ohlášení rozsahu škod zahájil zasedání Bezpečnostní rady kraje. Rada vzápětí vyhlásila stav nebezpečí v Litovli a Chořelicích, což bylo pak potvrzeno i vládou ČR. Stav nebezpečí měl Litovli přinést například přednostní pomoc i peníze ze státních krizových fondů. Nejprve došlo ke zprovoznění zatarasených komunikací pro další pomoc. Do postižené oblasti okamžitě vyrazily stovky profesionálních a dobrovolných hasičů i vojenští záchranáři z Olomouce. Do likvidace následků byl zapojen celý Integrovaný záchranný systém Olomouckého kraje, až 200 lidí s potřebnou technikou. Vezli především plachty na zakrytí domů, které přišly o střechy. Záchranáři také okamžitě začali zřizovat krizové evakuační centrum, kde našli přístřeší lidé, kteří se již nemohli do svých těžce poškozených domů vrátit.⁵¹

Staticky bylo narušeno během pustošení tornáda 11 domů, u dvou domů byla pak nařízena demolice. Škoda týden po tornádu byla odhadována na majetku města 9 mil. Kč, na veřejné zeleni 15 mil. Kč.

⁵⁰ Tornádo se objevilo n Hané u města Litovel [cit. 2021-01-22]. Dostupné z:

http://i.idnes.cz/09/063/gal/JBA2bf6a9_145152_993263.jpg

⁵¹ Litovlí prošla ničivá bouře. [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/litovli-prosla-niciva-boure.A040610_081543_domaci_miz

3.3 Orkán

Orkán neboli uragán je nejvyšší z dvanáctistupňové Beaufortovy stupnice síly větru, zapisuje se jako 12° B. Vítr dosahuje ve 12 stupni rychlosti 32,7 m/s (118 km/h) a více. Českou republiku zasáhli v posledních 15ti letech dva mimořádné orkány.

V lednu v roce 2007 zasáhnul českou republiku orkán Kyrill. Za posledních 10 let zasáhlo českou republiku minimálně dalších 5 bouří, které svou intenzitou dosahovali větších hodnot než orkán Kyrill. Na svém webu o tom informoval. Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ). Vichřice si v Česku vyžádala nejméně tři lidské životy.⁵²

3.3.1 Orkán Kyrill v lednu v roce 2007

Kyrill je pojmenování tlakové níže, která se rozvinula do ničivé bouře, která dosahovala větry v nárazech síly orkánu, tedy 12° Beaufortovy stupnice. Dvanáctý stupeň označuje vítr o rychlosti 32,7 m/s (118 km/h)

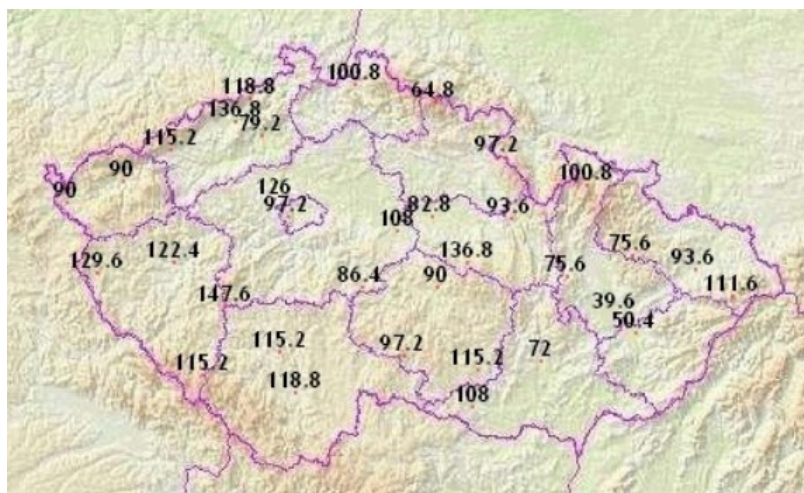
Bouře vznikla nad Skandinávií, když její silné prodění vyvolal velký rozdíl tlaků mezi oblastí vyššího tlaku vzduchu nad jižní Evropou a hlubokou tlakovou níží na severu Evropy. Kyrill vznikl 15. ledna 2007 a došlo k jeho posunutí přes Atlantický oceán nad Evropu. Nejprve zasáhnul 17. ledna večer Irsko a Velkou Británii. 18. ledna se bouře přesunula nad severní a zasáhla Nizozemsko a Německo. Do České republiky bouře dorazila v 1:00 ráno 19. ledna. Nejvyšší naměřená rychlost větru na našem území byla naměřena na vrcholu Sněžky. Zde Orkán dosahoval hodnot až 216 km/h. Bouře dále postupovala přes Polsko, Slovensko, Ukrajinu až po Rusko.

Ze čtvrtka na pátek z 18 na 19 ledna večer, dosahovala průměrná rychlost větru v Čechách 15 až 20 metrů za sekundu (54 až 72 kilometrů za hodinu), na jedné třetině území České republiky to bylo kolem 25 m/s (90 km/h), v nárazech 30 m/s (108 km/h), na jedné desetině České republiky to bylo kolem 30 až 35 m/s (108 až 126 km/h), v nárazech přes 40 m/s (144 km/h). Ojediněle vítr překonával hranici 45 m/s (162 km/h). V Praze na Karlově naměřili v nárazech 45 m/s (162 km/h). Na Fichtelbergu v Krušných horách 51 m/s (184 km/h). Na Sněžce bylo dokonce naměřeno 60 m/s (216 km/h).

⁵² Nedělní bouře Herwart byla v Česku nejničivější od orkánu Kyrill. [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/litovli-prosla-niciva-boure.A040610_081543_domaci_miz

Podle Beafortovy stupnice hranice Orkánu, tedy dvanáctý stupeň označuje vítr o rychlosti 32,7 m/s (118 km/h). Ničivé následky takového větru mohou být katastrofální. Vítr láme větve a stromy, odnáší střechy, rozbíjí okna a dokáže pohybovat s těžkými předměty.

Obrázek 6 - Maximální nárazy větru mezi 21:00 a 22:00

Zdroj ⁵³

Orkán Kyrill způsobil velké materiální škody. V celé Evropě zemřelo 47 lidí a z toho 4 osoby v České republice.

Následky orkánu Kyrill zasáhli celou republiku, ředitelství Hasičského záchranného sboru uvedlo, že díky velmi silnému vichru byl uskutečněn ze čtvrtka 18. ledna do pátku 19. ledna rekordní počet výjezdů. Během těchto dvou dnů hasiči zasahovali u téměř 4400 událostí souvisejících se silným větrem. Na řadě míst byla díky popadaným stromům přerušena doprava. Nejezdily vlaky, pražské letiště bylo nuceno zrušit stovky letů.

Energetická skupina ČEZ vyhlásila v pátek ráno stav nouze. 27 % odběrných míst, což znamená více než jeden milión zákazníků, se ocitl bez elektrické energie. Bez elektrické energie byla jedna polovina obyvatel východních Čech a jedna třetina obyvatel střední a severní Moravy. Většinu poruch způsobil stromy spadlé na elektrické vedení a polámané stožáry elektrického vedení. Stav nouze, na svém území vyhlásil i další distributor společnost E. ON. Mimo provoz byl i ropovod Družba (jižní část ropovodu) a to díky

⁵³ Tlaková níže Kyrill - orkán v Česku. [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/litovli-prosla-niciva-boure.A040610_081543_domaci_miz

výpadkům elektrické energie na Ukrajině. Energetická společnost ČEZ vyčíslila škodu po orkánu Kyrill na 83,2 miliónů korun. Největší škody napáchal orkán ve východních Čechách (27 milionů Kč) a ve středních Čechách (20 milionů Kč).

České pojišťovny obdrželi desetitisíce žádostí o náhradu škod způsobených velmi silným větrem. Jednalo se především o poškozené střechy a okna domů, poničená vozidla a škoda na drobném movitém majetku. Celková částka vyčíslená zákazníky pojišťoven se pohybuje v řádu miliard korun. Celkové škody na Evropském kontinentu v souvislosti s větrnou bouří Kyrill byly vyčísleny na 3,5 miliardy eur (98,5 miliardy korun).

Orkán Kyrill způsobil obrovské škody v českých lesích. Téměř 10 milionů metrů krychlových dřeva bylo polámano. Nejvíce a to 4 miliony metrů krychlových poničil vítr na jihu Čech. Pro porovnání: Větrná smršť ve Vysokých Tatrách v listopadu 2004 poničila 2,5 milionů metrů krychlových dřeva. V roce 2005 se v ČR vytěžilo celkem 15,5 milionů metrů krychlových dřeva.) Jde tedy o největší lesní katastrofu od roku 1870, kdy nápor velmi silného větru zpustošil šumavské lesy. Dílo zkázy poté dokonal lýkožrout. V celé Evropě rozsah kalamity překonal hranici 50 milionů metrů krychlových. (Podle odhadu evropského svazu státních lesů EUSTAFOR 53,85 milionů m³.) Živlu padlo nakonec za oběť přibližně 100 miliónů stromů.⁵⁴

Z důvodu krizové situace na našem území, kterou způsobila tato živelná pohroma. Vyhlásila vláda České republiky na období od 25. ledna do 5. února 2007 nouzový stav. Nouzový stav platil pro území krajů Jihočeského, Plzeňského, Karlovarského, Libereckého a Vysočina, a dále pro okresy Trutnov, Náchod a Jičín v Královéhradeckém kraji, pro okresy Benešov, Příbram, Kutná Hora a Kolín ve Středočeském kraji a pro okres Bruntál v Moravskoslezském kraji. Po dobu trvání nouzového stavu byl na těchto územích zakázán vstup, pohyb a pobyt osob v lesích.

K takto velkému rozsahu kalamity na našem území dopomohl velmi špatný zdravotní stav našich lesů. Nadměrné zastoupení smrků a holosečné hospodaření. Ochránci přírody dlouhodobě upozorňují na problémy způsobené hospodářským zakládáním lesů. Tyto lesy pak postrádají schopnost odolávat nepříznivým přírodním vlivům. Klimatické změny na celé planetě, se vyznačují stále častějšími povětrnostními extrémů. Do budoucna by

⁵⁴ Orkán Kyrill. [cit. 2019-01-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/litovli-prosla-niciva-boure.A040610_081543_domaci_miz

bylo žádoucí nahradit smrkové monokultury druhově pestřejší výsadbou, která je mnohonásobně odolnější, jak povětrnostním vlivům, tak drobným parazitům. Například v Krkonoších byly vyvráceny desetitisíce smrků, smíšené porosty však zůstaly téměř nedotčeny.

Orkány a větrné bouře na našem území v posledních 5-ti letech:

- Niklas – 29. března až 2. dubna 2015 (maximální rychlost 192 km/h, v ČR až 125 km/h)
- Nepojmenovaný orkán – 17. až 18. listopadu 2015 (v ČR až 198 km/h)
- Ruzicka - 8. až 10. února 2016 (v ČR až 137 km/h)
- Egon – 12. až 13. ledna 2017 (154 km/h)
- Leiv – 3. až 4. února 2017 (150 km/h)
- Herwart – 28. až 29. října 2017 (185 km/h)
- Friederike – 18. ledna 2018 (205 km/h)
- Fabbienne – 23. až 24. září (185 km/h)
- Vaia – 28. až 29. října 2018 (178 km/h)
- Eberhard – 10. až 11. března 2019 (206 km/h)
- Sabina – 10. února (150 km/h)

3.4 Svahové pochody

Jde o soubor pohybů a pochodů působících na svah. Rozdělují se na Gravitační nebo Fluviální svahové pochody dle rychlosti, typu a vedoucím procesu. Mezi svahové pochody, které mohou na našem území způsobit velké hospodářské škody, patří především sesuvy svahů a řízení skal. Vzhledem k velmi rozdílné geologické stavbě naší republiky a její pestré morfologie se mohou svahové pochody vyskytovat velmi nerovnoměrně. Nelze tedy říct, že je pouze jedna oblast postižena těmito jevy. Nežádoucí následky svahových pochodů se projevují především zavalováním uvolněných minerálů. Skalní útvary mohou způsobit velké škody a to zejména na majetku obyvatel, komunikacích, energetických sítích a na zemědělských a lesních plochách.

Pro lepší porozumění tohoto nebezpečí, které svahové pochody způsobují, je důležité vymežit jejich jednotlivé příčiny a definovat pojmy.

Mezi svahové pochody lze zařadit sesuvy svahů. Sesuvy svahů lze chápat jako nečekaný pohyb masy horniny nebo zeminy po svahu. Může se jednat také o náhlé řízení skal. Zde jde o jev charakterizovaný nečekaným říťivým pohybem uvolněných i několik tun vážících bloků nebo vrstevních komplexů pevných hornin ze strmých skalních svahů. Při valivém pohybu převládá volný pád. Znakem těchto svahových pohybů je velká rychlost pohybu.

3.4.1 Řízení skal v Hřensku – stav nebezpečí v roce 2002

Hlavní oblastí skalního řízení v České republice je oblast Hřenska v Českém Švýcarsku. Obec Hřensko je významným turistickým střediskem na Česko – německé hranici. Příznivé podmínky pro odlamování skalních bloků jsou na tomto místě způsobeny hlubokým údolním systémem Labe a jeho přítoků. Ke skalnímu řízení zde dochází velmi často, jedná se většinou o rychlá (katastrofická) řízení.⁵⁵

Při velmi silných srážkách, se zvyšuje nestabilita masivů. Může za to zvýšená vlhkost a nasáknutí zde přítomných pískovcových útvarů. Tím dochází k podstatnému urychlení 54 probíhajících svahových pohybů. Tyto svahové pohyby předcházejí zřízení skalního objektu. V Hřensku byl 29. 1. 2002 vyhlášen přednostou děčínského okresního úřadu Jiřím Benediktem stav nebezpečí, kvůli padajícímu skalnímu bloku. Původně byl vyhlášen pro část obce a to pouze na deset dní. Později byl ještě dvakrát prodlužován. Prodlužování stavu nebezpečí bylo způsobeno velmi komplikovaným ukotvováním nestabilních skalních bloků na skalním masivu. To vedlo k nedodržení daných termínů. Všechny nebezpečné skály musely být zabezpečené. Dva masivy byly odstřeleny, čtyři bloky ukotveny a pět skal dělníci rozebrali.

Obyvatelé museli ihned po vyhlášení stavu nebezpečí opustit své domovy. Jednalo se o domy pod dvěma padajícími skalami. Do 8. února se podařilo najatým firmám jeden ze dvou nestabilních pískovcových bloků sanovat. Tím přestal platit pro tuto oblast stav nebezpečí. Místní obyvatelé se tak po několika dnech mohli vrátit do svých domovů.

⁵⁵ Geomorfologický vývoj České republiky. [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <http://www.zemepis.com/geomorcr.php>

Místo pod druhým nezakotveným pískovcovým blokem zůstala nadále uzavřená. Policie hlídala okolí a prázdné domy pod nebezpečnou skálou. Téměř půl roku trvaly sanace skal a uzávěry některých lokalit v obci.

Příčinou vzniku krizové situace v této oblasti, byl i fakt, že stát, kraj ani obec Hřensko do této události nenašly peníze na kompletní sanaci nestabilních pískovcových masivů. Odhady hovořily o zhruba 200 až 300 milionech korun, které by ke kompletní sanaci byly zapotřebí.⁵⁶

⁵⁶ Sesuv skalního masivu v Hřensku. [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/zpravy/24372>

4 PRÁVA A POVINNOSTI OBČANŮ V KONTEXTU KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

Zákon o krizovém řízení, zkráceně Krizový zákon je zákon, který v České republice popisuje a definuje povinnosti a nároky občanů s ohledem na krizovou situaci.

Fyzická osoba, která pobývá na území České republiky má právo na nezbytné informace o připravovaných krizových opatřeních k ochraně jejího života, zdraví a majetku.⁵⁷

Na výzvu příslušného orgánu krizového řízení je fyzická osoba povinna bezplatně poskytnout a aktualizovat požadované podklady a další potřebné související údaje.⁵⁸

Z krizového zákona vyplívají povinnosti pro fyzické osoby a i pro jejich majetek v době vyhlášení krizového stavu.

Povinnosti fyzické osoby v době krizového stavu:

- uposlechnutí výzvy oprávněných orgánů krizového řízení k zaevidování na definovaném místě z důvodu uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci;
- nahlásit se v obci, v jejímž správním obvodu bude pobývat, přechodnou změnu pobytu na základě povinného hlášení podle § 6 odst. 2 písm. a) a § 14 odst. 4 písm. f) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů;
- dodržovat omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu;
- vykonávat uloženou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc;
- poskytnout požadované věcné prostředky, toto ustanovení se týká i povinností právnických osob, které působí v daném územním obvodu.⁵⁹

Plnění všech zde popsaných povinností může fyzická osoba za určitých okolností odmítnout. Jde o okolnosti, kde by při jejich plnění ohrozila život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob. Nebo pokud by povinnosti jím uložené byly v rozporu s platnými právními předpisy. Pracovní povinnosti a jejich konkrétní obsah udává fyzickým osobám

⁵⁷ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení; § 31, odst. 1.

⁵⁸ Pozn.: viz § 15, odst. 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení; § 31, odst. 3.

hejtman svým tzv. pracovním příkazem. Pracovní obsah musí obsahovat následující informace: jméno nebo jména, příjmení, datum narození, trvalé bydliště, den a místo nástupu pracovní povinnosti, druh vykonávané práce, předpokládanou dobu trvání pracovní povinnosti. Poučení a označení orgánu, který pracovní příkaz zadává.

Ukládací orgán, který při zavádění krizového stavu zadal pracovní výpomoc, má také své stanovené povinnosti vůči fyzickým osobám. Po skončení pracovní výpomoci musí vydat potvrzení o této výpomoci. Potvrzení musí obsahovat základní údaje o fyzické osobě, počet odpracovaných hodin, místo, druh práce a poučení o náhradě a označení orgánu, který potvrzení vydal.

Pokud oslovená fyzická osoba není schopna plnit pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc. Má za úkol doložit lékařské potvrzení o neschopnosti plnit pracovní příkazy.

Při vyhlášení krizových stavů lze na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezit:

- právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí při evakuaci osoby z místa, na kterém je bezprostředně ohrožena na životě a zdraví;
- vlastnické a užívací právo právnických a fyzických osob k majetku, pokud jde o nucené omezení práva vlastníka nebo uživatele z důvodu ochrany života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, které je ohroženo krizovou situací, přičemž je za toto omezení poskytnuta přiměřená náhrada;
- svobodu pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací;
- právo pokojně se shromažďovat ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací;
- právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala aplikovaná krizová opatření nebo narušovala, případně znemožňovala jejich efektivní provádění;
- právo na stávku, pokud by tato stávka vedla k narušení, popřípadě znemožnění provádění záchranných a likvidačních prací.

5 SYSTÉM ZABEZPEČENÍ OCHRANY PŘED POVODNĚMI NA STUPNI OBEC

Obce mají několik způsobů ochrany svých občanů a jejich majetku před povodněmi. Ochranou majetku a území před povodněmi se rozumí, činnosti a opatření vedoucí ke zvládnutí a k předcházení povodňového rizika v ohroženém území. Možnosti obcí vychází ze zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (tzv. vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon obce používají jako nástroj pro zajištění systematické prevence a možnost definování operativních opatření. Prevence a opatření jsou zaručena dle povodňového plánu v případě povodní a při vyhlášení krizového stavu dle krizových plánů. Tyto plány musí být zpracovány dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „krizový zákon“). Existují i havarijní plány zpracované podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů. Havarijní plány obsahují například plán evakuace či varování obyvatelstva.

Na úrovni kraje zajišťují ochranu před povodněmi povodňové orgány. V období mimo povodeň se jedná o krajské úřady a v povodňovém období povodňové komise krajů. Komise jsou zřizovány hejtmanem, který je pak také předseda povodňové komise kraje. Jednotlivé členy komise jmenuje hejtman. Členové komise se skládají ze zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, příslušných správců povodí, zástupců orgánů a právnických osob, které jsou způsobilé k provádění opatření, případně pomoci při ochraně před povodněmi. Pokud při povodni k vyhlášení krizového stavu, nebo stavu nebezpečí, tak se povodňové komise stanou součástí krizových štábů. Povodňová komise v ten okamžik nezaniká, ale pracují v rámci krizového štábu společně. Pro vykonávání definovaných úkolů se povodňové orgány řídí plány správních obvodů krajů. Úkoly ve spolupráci vykonávají kraje a správci povodí.

Na obecní úrovni zajišťuje ochranu před povodněmi jako hlavní orgán obecní rada. Obecní rada má možnost zřídit povodňovou komisi. Podmínkou je nutnost mít na svém území povodí. Pokud tuto možnost nemá, tak poté činnost zajišťuje sama obecní rada.

V případě přípravy na krizové situace nebo potřeby jejich řešení, zřizuje starosta obce krizový štáb obce. Krizový štáb se pak stává jeho pracovním orgánem. Poté není nutné

zřizovat bezpečnostní radu. Při vyhlášení krizového stavu z důvodu povodně, se stane povodňová komise obce součástí krizového štábu obce.

U obcí s rozšířenou působností (ORP) je také starosta ORP odpovědný za zřízení povodňové komise ORP. Poté se stává jejím předsedou. Starosta ORP také zřizuje a řídí bezpečnostní radu a krizový štáb ORP podle ustanovení krizového zákona. Při vyhlášení krizového stavu z důvodu povodně se povodňová komise ORP stane součástí krizového štábu ORP.

5.1 Stupně povodňové aktivity

Důležitým pojmem v rámci povodní jsou stupně povodňové aktivity. Jedná se o jednoduché tři číselné označené situace z ohledu na ohrožení obyvatel a jejich majetků při povodni. V současné době definuje tři vodní stupně platný český vodní zákon. Na jednotlivé stupně povodňové aktivity se váže rozsah operativních opatření prováděných pro ochranu před povodní.

5.2 Typologie stupňů povodňové aktivity:

1. stupeň – stav **bdělosti** (nastává);
při nebezpečí povodně. Situaci na vodním toku nebo vodním díle se věnuje zvýšená pozornost. Zahajuje činnost hlídková služba.
2. stupeň – stav **pohotovosti** (vyhlašuje se)
v případě, že již nebezpečí přerostlo do skutečné povodně. Dochází k aktivizaci povodňových orgánů protipovodňové ochrany. Provádí se opatření podle povodňového plánu.
3. stupeň – stav **ohrožení** (vyhlašuje se)

Vyhlašuje se při nebezpečí vzniku škod většího rozsahu nebo ohrožení životů a majetku v záplavovém území. Probíhají zabezpečovací a případně i záchranné a evakuační činnosti.

Povodeň vzniká při vyhlášení 2. nebo 3. stupně povodňové aktivity. V případě bleskových povodní může dojít rovnou k vyhlášení třetího stupně. Není tedy žádný přímý vztah mezi stupni povodňové aktivity a krizovými stavy. Nikde není přesně definováno, při jaké hladině, nebo při jakém množství vody se vyhlásí jaký povodňový stupeň. Každá

řeka, má svou vlastní kategorizaci z pohledu stupňů povodňové aktivity. 2. a 3. stupeň povodňové aktivity si vyhlašuje a odvolává ve svém územním obvodu zodpovědný povodňovými orgány. Povodňový orgán má dále povinnost informovat subjekty uvedené v povodňovém plánu a vyšší povodňový orgán.

ZÁVĚR

Předložená bakalářská práce měla za cíl vymezit vybrané problematické body limitace lidských práv a svobod v průběhu krizových stavů. Nejdříve je potřeba konstatovat, že vnitrostátní právní úprava má mnohé mezery, které v praxi narážejí především na politickou vůli. To je možné sledovat i v rámci roku 2020 a 2021, kdy vláda České republiky opakovaně diskutuje o prolongaci nouzového stavu, který je vyhlášen v souvislosti s ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Doufejme, že v budoucnu dojde k jistým úpravám v kontextu de lege ferenda a budou změněny problematické pasáže tzv. krizové legislativy.

Dále je potřeba zhodnotit, že ve světle vyhlášení stavu nebezpečí na úrovni kraje, je systém nastaven efektivně. Již mnohokrát jsme se o tom mohli přesvědčit v rámci řešení povodní, konkrétně v roce 2002, například v Jihočeském kraji. Hlavní předností stavu nebezpečí je vyšší míra flexibility, která umožňuje pružněji řešit danou krizovou situaci. V tomto ohledu je výhodou i realizace základních principů územní samosprávy, tedy dobrá znalost tzv. místních poměrů, což samozřejmě nelze vyžadovat, respektive očekávat na celostátní úrovni, kdy vláda stojí relativně daleko od praktické realizace. Důkazem jsou i některá vyjádření lékařů v souvislosti s pandemií COVID-19 v dislokovaných pracovištích po celé České republice.

Předložená bakalářská práce neměla ambici právní problémy vyřešit předložením konkrétních návrhů zákona. Práce naplnila jinou ambici, konkrétně se jedná o sumarizaci sledované materie a zhodnocení současných pozitiv a negativ, se kterými se krizových management České republiky v praxi setkává.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

B	Beaufortova stupnice
ČEZ	České energetické závody
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČR	Česká republika
ČT	Česká televize
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
Kč	Česká Koruna
LZPS	Listina základních práv a svobod
MV	Ministerstvo vnitra
ORP	Obec s rozšířenou působností
ÚS	Ústavní soud

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použité literatury

ADAMEC V., ŠENOVSKÝ M., HANUŠKA Z. *Integrovaný záchranný systém*; Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007; 157 stran; ISBN: 9788073850074.

BAŤKOVÁ M.; *Druhy příklady mimořádných událostí a zabezpečení ochrany obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012; 70 stran.

BOGUSZAK J., ČAPEK J., GERLOCH A.; *Teorie práva*. Praha: ASPI publishing, 2004; 347 stran; ISBN: 8073570300.

FILIP J.; *Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2001; 458 stran; ISBN: 8021025921.

FILIP J.; *Ústavní právo České republiky*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003; 536 stran; ISBN: 8072390368.

HLADNÝ J., BLAŽEK V., DVOŘÁK V., KUBÁT J., ŠVIHLA V.; *Vyhodnocení povodňové situace v červenci 1997*. Praha: Český hydrometeorologický ústav; 1998; 163 stran.

KLÍMA K. a kol.; *Státověda*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006; 415 stran; ISBN: 8086898989.

KNAPP V.; *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck; 1995; 248 stran; ISBN: 8071790281.

KOVÁŘ M.; *Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi*. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR; 2002; 17 s.

MALINKA P.; *Povodně a krizový management na území povodí řeky Moravy*. Olomouc: FTK UP Olomouc; 2007; 71 stran.

PALÚŠ I.; *Listina základných práv a slobôd ako právny dokument*. Právny obzor; 1991; 156 stran.

PROCHÁZKOVÁ D.; *Živelné a jiné pohromy*. In Šenovský, M., *Sborník Požární ochrana 2004*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství; 2004; 26 s.

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky; ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky; ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu; ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému; ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení; ve znění pozdějších předpisů.

Seznam použitých internetových zdrojů

Česku hrozí povodně, srážky budou vydatné. IN-POČASÍ.cz [online]. 2013 [cit. 2021-01-21]. Dostupné z:

https://diskuse.in-pocasi.cz/tema-5-2529-Cesku_hrozi_povodne_srazky_budou_vydatne.html?strana=2

Geomorfologický vývoj České republiky. Zeměpis.cz [online], 2013 [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: <http://www.zemepis.com/geomorcr.php>

Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje [online]. [cit. 2020-12-03]. Dostupné z: <http://www.hzsmsk.cz/>

Hasičský záchranný sbor České republiky [cit. 2020-12-05]. Dostupné z: <http://www.hzsmsk.cz/>

Litovlí prošla ničivá bouře. IDnes.cz [online], 2004 [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/litovli-prosla-niciva-boure.A040610_081543_domaci_miz

Nedělní bouře Herwart byla v Česku nejničivější od orkánu Kyrill. Lidovky.cz [online], 2004 [cit. 2021-01-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/litovli-prosla-niciva-boure.A040610_081543_domaci_miz

Orkán Kyrill. Gnosis [online], 2007 [cit. 2021-01-08]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/litovli-prosla-niciva-boure.A040610_081543_domaci_miz

Povodně 1997. Fotografie povodní [online], 1997 [cit. 2019-01-08]. Dostupné z:

<http://www.zam.fme.vutbr.cz/~raud/povodne/index.php?zarazeni=c#>

Povodeň v Česku (2002). Wikipedie.cz [online]. 2018 [cit. 2019-01-08]. Dostupné z:

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Povode%C5%88_v_%C4%8Cesku_\(2002\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Povode%C5%88_v_%C4%8Cesku_(2002))

Tornádo se objevilo n Hané u města Litovel. IDnes.cz [online]. 2004 [cit. 2019-01-22].

Dostupné z: http://i.idnes.cz/09/063/gal/JBA2bf6a9_145152_993263.jpg

Sesuv skalního masivu v Hřensku. Radio.cz [online]. Radio.cz: Radio.cz, 2002 [cit. 2019-

01-08]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/zpravy/24372>

Základní rozdělení mimořádných událostí. [online]. [cit. 2012-02-25]. Dostupné z:

<http://www.hrdeckralove.org/urad/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti>

Záchranný kruh. Co jsou to mimořádné události? [online]. 2015 [cit. 2019-01-02].

Dostupné z:

<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Složky IZS	24
Obrázek 2 - Letecký pohled na obec Troubky	32
Obrázek 3 - Písek - Nejstarší kamenný most ve střední Evropě	35
Obrázek 4 - Přehled úhrnu srážek v období od 12. do 18. srpna 2002	36
Obrázek 5 - Tvorba větrných mlýnů u Litovle	41
Obrázek 6 - Maximální nárazy větru mezi 21:00 a 22:00	43

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Vyhlášené krizové stavy.....	17
--	----

Seznam grafů

Graf 1 - Rozdíl mimořádná událost a krizová situace Chyba! Záložka není definována.	
--	--